

זמני שבת קודש

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
16:50	17:51	18:25
16:36	17:50	18:29
16:42	17:50	18:25

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

אדם - אדמה

במה דומה האדם לאילן ולאדמה ומה הקשר לט"ו בשבט?

ט"ו בשבט הוא יום טוב, ועושים בו קצת שמחה, כמו שכתוב "כי האדם עץ השדה" ודורשים חז"ל שיש השוואה דמיון בין אדם לעץ.

הרבה דימויונות והשוואות יש בין האדם לעץ השדה, אחד הדברים, כשם שהאילן דרוש לו טיפול תמידי, השקיה וטיפוח, קציצת הענפים היבשים וחיתוך הקוצים, על מנת שיגדל לאילן חסון שמניב פירות טעימים יותר ויותר. כך צריך האדם טיפול מיוחד, כדי שיגדל לאדם בעל מידות טובות, מעשים טובים, ושישפיע טוב לכל הסובבים אותו.

ואם לא מנכשים את הקוצים ולא גוזמים את הענפים ולא מסלקים את הענפים היבשים, הם מזיקים לאילן. ובזה דומה האדם לאילן, שהרי אין דבר שהורס כל חלקה טובה, כמו חברה רעה, ואין דבר שבונה כמו חברה טובה. אדם מושחת – לא רק לעצמו הוא מקלקל אלא גם לאחרים.

כתוב בפסוק [איוב פרק יא] "עיר פרא אדם יולד", כל אדם הוא "עיר פרא", אחד שמונים אחוזים פרא אדם, אחד עשרים אחוזים פרא אדם ואחד חמישים אחוז. במה זה נמדד? כל אדם נולד עם מדות רעות, כמה שאדם נולד עם יותר מידות רעות הוא יותר פרא אדם, הוא יותר "חיה", יש עשרים אחוז מידות רעות יש שמונים אחוז, מה זה מידות רעות? 'קנאי', 'גאוותן', 'כעס', 'תאוותן', 'חמדן', 'קמצן' 'אנוכי' ועוד. עוד. כמה שאדם יש לו יותר מידות רעות הוא יותר "בהמה". ותפקידו של האדם עלי אדמות להדמות לבורא יתברך להיות בצלם דמות אלוהים על ידי שיתקן וישלוט במידות שלו, כמה שיותר יתקן את המדות שלו ככה הוא יותר אדם ופחות בהמה. ודורשים בעלי המוסר "עיר פרא – אדם יולד" תפקידך מעיר פרא שנוולת לעשות את עצמך ל"אדם". תעבוד על עצמך שלא תהיה חיה, שתהיה "אדם". ברחוב – עושים את הפעולה ההפוכה, כל העת מזימות יחשובו איך להגביר תאוות, איך לשלח יצרים, כלומר איך תהיה יותר בהמה, איך תהיה פחות "אדם".

לאדמה יש שתי תכונות הפוכות, אדם שישקיע באדמה קשה, שאיננה פוריה, והוא יחרוש אותה יעדור ישקה אותה ויזבל אותה ואח"כ יזרע, בודאי שיצאו לו פירות טובים. לעומת זאת, אדם שיקח אדם פוריה וטובה, והוא לא יחרוש ולא יטפח ולא ישקה

ולא כלום, וזורע, מה יגדל לו? קוצים וברקנים, כי לא די באדמה פוריה אלא צריך להשקיע בה ואז תהיה תבואתה משובחת ומעולה.

אדם מלשון אדמה, כי האדם עץ השדה. עץ בלי מים מתייבש, עץ בלי טיפול וטיפוח הוא מתייבש. אין מים אלא תורה, האדם עץ השדה אם אין בו תורה, הוא נעשה פרא אדם, הוא נעשה מושחת. במקום להיות אדם הוא נעשה פרא – אדם.

אומרת הגמרא: אמר להם הקב"ה לישראל, בראתי יצר הרע, נכון, אבל בראתי לו תורה תבלין. בראתי תרופה ליצר הרע, ומה? לימוד התורה. אם פגע בך מנוול זה, יצר הרע, משכחו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ שנאמר "הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע". הסם המות של היצר הרע זה התורה, קח אותה לבית המדרש אתה ממית אותו – אתה נעשה מלאך! חיי הרחוב מאידך הם סם המות ליצר הטוב. אם אתה נותן ליצר הרע את השליטה, אתה מאבד צורת האדם, יצר הרע "יאכל אותך". הבורא עולם יצר אותנו והוא אמר לנו תדעו לכם, אתם רוצים להיות בני אדם? רק בבית המדרש. וכך רואים במציאות, מי שבא לבית המדרש – בא כמו שבא – ונהיה בן אדם. בית המדרש הוא בית חרושת לבני אדם, נכנס זכוכית ויוצא יהלום. ולהפך, מי שיצא לרחוב – רואים אותו – נעשה מושחת.

איזה דבר נפלא הוא בתוה"ק ובבאי בית המדרש! אתה לא עובד על איזה יהלום שהיהלום יהיה מלוטש כדבעי, יכול להיות שהמלטש את היהלום יש לו ידי זהב אבל הוא עצמו חיה, בהמה, פרא אדם. הוא טפל ליהלום היהלום מושלם והוא מושחת. נגר עושה ארון לתפארת, ריהוט נפלא אבל הוא עצמו נשאר גולם, אדם לא מעובד, או מושחת. אבל התורה הקדושה אומרת לנו תעבוד על עצמך שאתה תהיה יהלום, שאתה תהיה מלאך עלי אדמות, שאתה תהיה מושלם, לא שהיהלום יהיה מושלם ואתה תהיה מושחת. תראו מה זה התוה"ק, התוה"ק מתמקדת בך, תעבוד על עצמך להיות מלאך עלי אדמות. ועיר פרא – אדם יולד. מהעיר פרא שנוולת תייצר אדם.

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

זכות החיזוק והקריאה בעלון

לעילוי נשמת שלמה בן ג'ון ג'ון, סגלית בת חנה, חן בן חיה, יואב בן חנה
להצלחת אסף בן חיה, רועי בן דינה, אלעד בן עמה, אלדד בן ירדנה
לרפואת מורנו ורבנו הרב דניאל זר בן רבקה, צורי בן רחל, יהושע בן גאולה
לזש"ק בנימין בן חסיבה, אלדד בן חוה, ספיר בת עליזה, לילך בת עליזה

גם אתם רוצים להקדיש
זכות של אלפי עלונים
להצלחה, לרפואה, לזש"ק
או לעילוי נשמת יקירכם?

התקשרו עכשיו:

03-61-50-203

יציאת מצרים היתה רגע מכונן בחיי העם היהודי. אמנם גם עד אז היינו יהודים, אבל עדיין מעורבים בין המצרים. הפסוק בספר דברים קובע: 'לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי' – בורא עולם הוציא אותנו מהקריבים של המצרים, מהמעורבות בתוכם, מלהיות חלק מהם. הוא הבדיל אותנו לטובתו, הוא הפריש אותנו מהם – להיות קרובים אליו.

רגע הדרמה הגדול הזה, מתרחש בפרשת השבוע שלנו, כשבני ישראל יוצאים ביד רמה ומשוררים את שירת הים, ואילו המצרים טובעים בין הגלים. זהו נס מופלא, ועדיין נשאלת השאלה: וכי קודם לכן לא חווינו ניסים? וכי לא ראינו כוונתו כיצד יהודי שותה מים מכוס, וברגע אחרי שותה מצרי דם מאותו כוס? וכי לא נוכחנו לראות אריה טורף מצרי ומשסע אותו, בעוד הוא ניצב ככבשה תמימה ליד יהודי? וכי לא ראינו במו עינינו את המצרים שרויים בחושך אפילה בעוד ליהודים היתה אורה?!

ממורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה שליט"א שמעתי ליישב, כי אמת ויציב שכל הניסים האמורים היו גדולים ועצומים, אולם עדיין עם ישראל נותר בין המצרים. גם אחרים – הוא היה עדיין בתוככי הקריבים של המצרים, 'גוי מקרב גוי'. לא כן בעת קריעת ים סוף: אז הבטיחנו משה רבינו 'כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם!' – הקשר שלנו עם המצרים הסתיים, מעתה אנו יהודים! – זה כבר עולם אחר, שמרומם את הלב לשירה נרגשת!

אחים יקרים, הבה ניקח את הדברים האלה לתשומת ליבנו. כל כך הרבה יהודים מסתובבים בתחושות נמיכות רוח, שבורים או מתוסכלים מכשלונות ברוחניות ובגשמיות, מרגישים אבודים. איזו טעות קשה וקודרת – הרי אנו יהודים, אנו בניו בחיריו של בורא עולם, אנו אהוביו עד אין קץ, אנו יהודים!

(הרב אשר קובלסקי)

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

תגלית מקופלת

הכתב שלי:

אסיפת הורים ראשונה בשנה.

תור ארוך של אבות משתרך מאחורי החדר, ואני משתדל להתעלם ממחוגי השעון הרצים ולהעניק לכל אחד מן הנכנסים יחס של 'בן יחיד'. הם פינו מזמנם וטרחו להגיע, לפעמים ממרחקים, ומצפים לשמוע ממני בשורות טובות על מצבו של בנם בכיתה. מגיע להם לשמוע כמה מילים טובות של נחת, וגם אם יש לי ביקורת כלשהי להביע, הערה או בקשה, אני עוטר אותם במעטה רך של שבחים, מעלות ומחמאות על הבן היקר שלהם. ובבית, כך אני יודע, מחכה גם האמא לשמוע ולרוות נחת.

דמות בלתי מוכרת נכנסת. אבא של מי? אני לוחץ יד ומקדם בברכה, ואחר כך משבח את הבן היקר מכל הלב. הפעם אין צורך להתאמץ כדי לחפש אותן, את המילים הטובות והמחמאות. יש לך בן יקר ומיוחד מאוד, אני מחמיא לך, לאב, ומוסיף לתאר את רצינותו בלימודים, את שקידתו והקשבתו, את יראתו שקודמת לחוכמתו. "עדי לגדולות" אני מוסיף מול האור הנדלק בעיניו של האב.

רגע קטן של שתיקה עומד בחדר, ובהחלטה של רגע אני תולש דף מן הפנקס שעל השולחן. "מגיע לך, ליענקי שלך, לקבל מכלי ראשון את המחמאות שהן שלו ביושר". וכבר רץ העט שלי על הדף בקלילות ובמהירות, מכין לתלמיד היקר שבבית הפתעה כתובה מלאה וגדושה מחמאות.

"זה הפתק שהרב'ה הביא פעם, בתחילת השנה, לאבא שלי באסיפת ההורים", עיניו של יענקי מושפלות באי נעימות, ובכל זאת הוא ממשיך: "מאז הוא תמיד בכיס שלי. לא הולך אפילו יום אחד לחיידר בלי זה. הרבי יודע שלא קל לי בלימודים, אני לא מן המתלמידים שמצליחים לקצור מאות בלי להתאמץ, ופעמים רבות אני מרגיש שנגמר לי הכח, שאני עומד לפני ייאוש ממש. אבל אז אני שולף את הפתק מהכיס, והמילים שבו מחזקות אותי ונותנות לי מרץ להמשיך. וגם היום המילים הללו היו סוד ההצלחה שלי במבחן".

ידי רועדת כשאני מושיט אותה ונוטל בזהירות את הפתק. כתב היד הרגיל שלי. עט סטנדרטי על דף מלבני קטן וחסר יומרות. אוסף פשוט של מילים שהצטרפו לשורות. דקה וחצי של השקעה באותו ערב גורלי של אסיפת הורים.

מישהו היה מסוגל לשער את העוצמה הסמונה בהם? מישהו היה מסוגל לדמיין את ההשלכות שלהם? מישהו היה מעלה בדעתו מה הם מסוגלים לחולל?

ארבע עשרה שנים אני כבר עוסק בחינוך, ארבע עשרה שנים אני ניצב מול כיתות מלאות תלמידים ומקנה ידע, מעביר שיעורים.

אבל שיעור כמו זה שלמדתי היום, דווקא מאחד התלמידים שלי, שיעור מדהים ומוחשי כל כך על כחה של מילה טובה - עדיין לא היה לי מעולם.

למסיימים לצאת מן הכיתה אל הפרוזדור, זה שוב קורה.

יענקי. והדף המקופל שבכיס. מכניס יד ושולף, פותח בזהירות ומציץ. מקפל חזרה ודוחף לכיס. לא. עכשיו כבר ברור שלא היתה זו מעידה חד פעמית. זה היה תעלול מתוכנן מראש. סוג של פתרון חילופי להשקעה בלימוד לקראת המבחן. לא מתאים לו בכלל, ליענקי, אבל עם מציאות אי אפשר להתווכח, וכמחנך המופקד על התנהגותם של התלמידים ולא רק על רמת הידיעות שלהם, ידעתי כי עלי למצוא דרך מתאימה ומכובדת כדי להגיב.

הכיתה כבר ריקה כמעט, הערימה של הדפים על שולחני הולכת ומתגבה. סוף סוף מתרומם גם יענקי ממקומו ופוסע באיטיות לעבר שולחני, חיוך מרוצה על פניו בשעה שהוא מושיט לי את המבחן "שלו". "השיעור עומד להסתיים, תיכף יישמע הצלצול", אני אומר לו בקול נעים של כבדהו וחשדהו, "אשמח אם תוכל להתלוות אלי לחדר המורים".

יורדים יחד בצעדים איטיים מן הקומה הרביעית לעבר חדר המורים שבקומה השניה, ואני מתעניין איך היה המבחן. "נראה לי שהצלחתי", קולו של יענקי מלא ביטחון. "ידעת לענות על כל השאלות, יענקי?" אני מנסה לרדת לפרטים, ויענקי נענה ומספר כי אכן הוא השקיע שעות רבות של הכנה, למד בעצמו וגם עם אביו.

אנחנו נעצרים בפינה שקטה בפרוזדור, לפני הסיבוב לגרם המדרגות הבא, ואני מנסה לחפש קצה חוט. "אוכל לשאול אותך כמה שאלות?" אני שואל, ורואה את התגובה הבלתי מבינה בעיניו של הנער שמולי. שאלות? עכשיו? אחרי המבחן? למה הרבי אינו מסתפק בתשובות שבתוך המבחן שלי?

שאלה אחת. יענקי עונה בהרשאות. שאלה נוספת נענית מיידית ובצורה מושלמת. הנער שולט בחומר, אין מה לערער על כך. ופתאום, כאילו משום מקום, צצות להן דמעות קטנות, חצופות, בתוך עיניו החומות של יענקי. פתאום נדמה לו שהוא הבין מה מטרת השיחה המחזרה הזו שמנהל איתו הרב'ה.

"הרבי... חושב... בי?" זעזוע נמשך לתוך קולו המרוסק ומשתקף היטב במבטו, "הרבי חושד בי... העתקתי במבחן?"

אני עומד מולו, מביט בריכוז בפניו הסמוקות, ומחליט להניח את הדברים "על השולחן".

"במהלך המבחן, יענקי, ראיתי אותך שוב ושוב שולף דף מכיסך ומציץ בו".

רגע קל של תדהמה עובר בינינו, יענקי מנסה לעכל את הדברים. אחריו נדחפת ידו של יענקי באותה תנועה מוכרת אל הכיס.

פתק קטן נשלף משם, מהוה ומקופל. "הפתק הזה?" זיק של הבנה מאיר לפתע את העיניים האדומות. "בגלל הפתק הזה הרבי חשב שאני מעתיק במבחן?"

אני מהנהן קלות, מצפה להמשך. יענקי פותח את כיפוליו של הדף ומושיט לי. כתב יד מוכר מציץ אלי מבין השורות הכחולות הממלאות אותו.

כבר ארבע עשרה שנים אני זוכה להיות מלמד לתשב"ה. זוכה ללמד את צעירי הצאן גמרא ומשניות, מתאמץ להחזיר בהם חשק ואהבה ללימוד, לדרבנן אותם לתפילה ברגש ובכוונה, לחדד בהם את הרגישות בתחומים שבין אדם לחברו, ובעצם, להעניק להם את הבסיס ואת הגירסא דינקותא שאיתם יצאו למסע החיים שעוד נכון להם, יוגדלו בעזרת ה' לתפארת.

בכל שנה אני עורך מבחנים קטנים וגדולים, בודק וגם מחלק ציונים. בכל שנה אני נתקל בתלמידים מוכשרים יותר או פחות, בכאלו שחוששים ורועדים לפני מבחן, ובאחרים המגיעים רגועים ושנאנים. מדי פעם אני גם מתמודד עם תלמידים שמחפשים לעצמם חיים קלים וציונים ללא מאמץ, ומנסים לקצר את הדרך על ידי העתקה בדרכים וברעיונות יצירתיים יותר או פחות.

אבל בסיפור מוזר, מדהים ומרטיט כמו זה שהתרחש לי עם יענקי, טרם נתקלתי מעודי. זה היה בסוף חודשי החורף, לאחר תקופה רצופה של לימודים רציניים, והמבחן שעמד להיערך בכיתה היה מקיף ומשמעותי במיוחד. התלמידים כולם התכוננו לקראתו ברצינות, ובהגיעי ביום המבחן אל הכיתה הרגשתי את המתח שבו הם נתונים. כולם שאפו להצליח, כולם שאפו להגיע לציון שישקף את מאמציהם ואת ידיעותיהם.

הרגעים הראשונים והדמומים הללו, שאחרי קבלת דפי המבחן, מרגשים אותי בכל פעם מחדש. ראשים רכונים, עטים רצים במרץ על פני השורות, מצחים קמוטים מתוך מאמץ מחשבתי. מקומי שעל הקתדרה אני סוקר במבט אוהב את טורי התלמידים, תלמידיי היקרים, עיני נחות על שורת היושבים בטור שמולי ופתאום נעצרות בתדהמה מול המתרחש בספסל השלישי.

יענקי. תלמיד משקיע ורציני. אומנם אינו מהמבריקים בכיתה, אבל לא הייתי מצפה לראותו בפוזה כזו. שולף מכיסו דף קטן ומקופל, פותח אותו בזהירות ומציץ, דוחף חזרה לכיס וממשיך לרוץ על פני שורותיו של דף המבחן.

אני בוהה בו כלא מאמין. הכין לעצמו כמה תזכורות חשובות מהחומר, כנראה, ועכשיו מיהר להציץ בהן. מה הוא חושב לעצמו, הנער? הרי אני יושב כאן מולו, והעניינים שלי בריאות ומתפקדות ברוך ה'.

מול דמותו של יענקי הרכון במרץ על מבחנו החלטתי לתת לעניינים לזרום בינתיים. תמיד תהיה לי אפשרות להגיב. מסביב הוסיפו העטים לרוץ על פני הדפים, ופה ושם החלו ניצנים של סיום לבצבץ על פני השטח. הנה, מוטי רייך, העליו של הכיתה, כבר קם ומחזיר את מבחנו במבט שבובר ראש וסיפוק מעורבים בו. מאיר פנחסוב, שגם הוא ניהן במוח מבריק במיוחד, סיים מיד אחריו את הכתיבה, וכעת הוא עובר בעיון על התשובות כולן, בודק ומשפץ קצת לפני שהוא מחזיר.

רחש קל של תזוזת כיסאות התחיל להישמע בין שורות התלמידים, ובתוך שאני מאשר בניד ראש

מנהגי ט"ו בשבט

א. חמישה עשר בשבט הוא ראש השנה לאילנות לענין מעשר, היינו פירות שגדלו שליש לפני ט"ו בשבט הם שייכים לשנה אחת, ופירות שגדלו שליש רק אחר ט"ו בשבט הם שייכים לשנה אחרת ואי אפשר להפריש מאחד על השני.

ב. הטעם שבט"ו בשבט קבעו חכמים שהוא ראש השנה לאילנות כיון שבתקופה זו רוב הגשמים ירדו ורוב פירות הארץ מתחילים לבלבד והוא חג של התעוררות ופריחה של האילנות והצמחים, וזה יום שמתחדש בו כוח האדמה להוציא פירותיה ולהראות את שבחה של ארץ ישראל שנאמר עליה "ארץ חטיטה ושעורה וגפן תאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש", ולכן הוא יום של שמחה לעם ישראל.

ג. כתוב בספרים שקבלה מאבותינו להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר ויפה ומהודר שה' יתברך יזמין לו לצורך חג סוכות, כי ביום זה עולה השרף באילנות והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל, ולכן מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום ט"ו בשבט ראשית יסוד הצמיחה שיזמין לו ה' יתברך את פרי עץ ההדר (אתרוג) ותפילתו תעשה פירות.

ד. נוהגים בט"ו בשבט לאכול מפירות האילן ובפרט מפירות שבעת המינים, ונוהגים גם להדר ולקחת פרי חדש כדי לברך עליו ברכת "שהחיינו", ועורכים שולחן ולומדים משנה או זוהר שמדבר בענין הפרי ואחר כך אוכלים אותו.

ה. אכילת הפירות ביום ט"ו בשבט היא מעין שבח לה' יתברך אשר ברא בעולמו אילנות טובות כדי שיוכלו בני אדם ליהנות מהם, ויום זה שמסמן את השגשוג של האדמה הוא יום חשבון נפש לאדם שיתבונן על מצבו הרוחני ועליו להיות כמו האילנות שהולכים וגדלים כך הוא צריך לדאוג שיהיה במצב תמידי של עלייה ושגשוג ברוחניות וכמו שנאמר "כי האדם עץ השדה".

ו. נאמר בתורה "ארץ חטיטה ושעורה וגפן תאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש", ולמדו חכמים שאם הביאו לפניו כמה סוגי פירות של שבעת המינים יש לברך קודם על הפרי שהוא מוקדם יותר בפסוק, ועוד למדו שכל הסמוך למילה "ארץ" בין תיבת "ארץ" הראשונה ובין תיבת "ארץ" השנייה נחשב שהוא יותר מוקדם לחברו ועליו יש לברך קודם.

ז. וכך סדר הקדימה בברכות לשבעת המינים: 1. פת חטים 2. פת שעורים (וכן כל מיני דגן כגון כוסמין, שיבולת שועל, שיפון, קודמים לכל פירות שבעת המינים בין שהם תבשיל בין שעשו מהם עוגה) 3. זיתים 4. תמרים 5. ענבים 6. תאנים 7. רימונים.

ח. אם יש שני פירות שברכתם שווה ואחד מן הפירות הוא ממין של שבעת המינים, צריך להקדים ולברך על הפרי שהוא משבעת המינים, ואפילו הפרי השני שאינו משבעת המינים חביב עליו יותר מהפרי של שבעת המינים, וכן יש להקדים ולברך על הפרי משבעת המינים אפילו שהוא אינו שלם והפרי שאינו משבעת המינים הוא שלם.

ט. אולם אם יש לפניו פרי שאינו משבעת המינים והוא פרי חדש שצריך לברך עליו "שהחיינו" וגם פרי משבעת המינים יברך קודם על הפרי החדש שאינו משבעת המינים מפני שמברך עליו "שהחיינו", ויברך על הפרי כברכתו ואחר כך יברך "שהחיינו" ויאכל מן הפרי ויכוון לפטור את הפרי משבעת המינים.

י. אם יש לפני האדם שני פירות שהם ממין שבעת המינים ומין אחד הוא יותר חביב עליו והמין השני הוא מוקדם בפסוק, צריך לברך קודם על המין שהוא מוקדם יותר בפסוק, וכן אם יש שני מינים של פירות משבעת המינים והאחד קודם בפסוק אבל אינו שלם והשני יותר מאוחר בפסוק אבל הוא שלם כגון חצי תאנה, יש להקדים ולברך על הפרי שקודם בפסוק אף על פי שאינו שלם.

יא. אם יש לפני האדם יין ופירות משבעת המינים מעיקר הדין רשאי להקדים ולברך על הפירות לפני שמברך על היין, אולם ראוי להקדים ולברך על היין קודם, אולם אם מונח לפניו יין ופת חטים או פת שעורים (או כל שאר מיני דגן בין שעשו מהם תבשיל בין שעשו מהם עוגה) לכתחילה יש להקדים ולברך על הפת חטים או שעורים.

יב. כל דיני קדימה בברכות זה דווקא שמונחים לפניו שני המינים (או יותר) ורוצה לאכול עכשיו משניהם אבל אם אינו רוצה לאכול עכשיו משניהם אף על פי שיודע שירצה לאחר זמן לאכול גם ממין השני אינו צריך להקדים את המין השני אף על פי שהמין השני הוא יותר חשוב והוא משבעת המינים, וכן אפילו אם יודע שיביאו לו תוך זמן קצר את המין שהוא קודם לברכה ובדעתו גם לאכול מאותו המין שיביאו לו רשאי להקדים ולברך על המין שמונח לפניו, ואינו חייב להמתין אפילו זמן מועט עד שיביאו לו את המין השני.

יג. כל דין קדימה בברכות היינו לכתחילה, אבל בדיעבד אם טעה והקדים לברך על המין שלא היה צריך להקדימו יצא ידי חובה ואינו צריך לחזור ולברך על המין שהיה צריך להקדימו.

חינוך ילדים טיפים ועצות לחינוך

ילדים עצלנים - מה עושים?

משפחת לוי ישבה בסלון ביום ראשון בבוקר, האמא ביקשה מבתה, מרים בת השבע, לעזור לה לקפל כביסה. מרים נאנחה, התיישבה על הספה ואמרה: "אמא, אני עייפה... לא רוצה עכשיו." אמא חייכה, ניגשה אליה וסיפרה לה סיפור קטן על רבי שהיה קם מוקדם בכל יום כדי ללמוד תורה, גם כשלא היה לו כוח.

ביהדות, עצלות נתפסת לא רק כבעיה מעשית אלא גם כאתגר רוחני. ספר משלי אומר: "מעט שנות, מעט תנומות, מעט חיבוק ידיים לשכב, ובא כמהלך ריש" (משלי ו', י-א). חז"ל מלמדים אותנו שהעצלות עלולה להוביל לאובדן הזדמנויות ולחוסר יכולת למלא את שליחותנו בעולם.

החינוך היהודי מדגיש את ערך הזריזות - זריזין מקדימין למצוות - כלומר, מי שמקדים לעשות מצוה מראה שהוא מבין את חשיבותה. כך גם בחיי היום-יום: זריזות היא ביטוי לאחריות, לשותפות ולכבוד כלפי המשפחה והחברה.

למה ילדים נוטים לעצלות?

- חוסר מוטיבציה פנימית - הילד לא רואה ערך במשימה.
- עייפות אמיתית - לפעמים הילד באמת זקוק למנוחה.
- הרגלים שנבנו - אם הילד רגיל שההורה עושה במקומו, הוא לא ימהר לפעול.

- בדיקת גבולות - הילד רוצה לראות עד כמה ההורה מתעקש.

אז איך מתמודדים עם העצלות?

1. הסבר ערכי - להסביר לילד שעשייה היא חלק מהשליחות שלנו בעולם. כשאנחנו מתגברים על עצלות, אנחנו מקיימים מצווה של זריזות.
2. דוגמה אישית - ההורה יכול להראות לילד כיצד הוא עצמו מתגבר על חוסר חשק - למשל, לקום מוקדם לתפילה או לסדר את הבית.
3. משחקים ותחרות - להפוך את המשימה לאתגר: מי יסיים מהר יותר? מי יצליח לקפל יפה יותר? כך הילד מתלהב מהעשייה.
4. שגרה ועקביות - כמו שמצוות חוזרות מדי יום, כך גם המשימות בבית צריכות להיות חלק משגרה ברורה.
5. חיזוק חיובי - לשבח את הילד: "כל הכבוד שהתאמצת ועזרת, זה מראה על זריזות כמו של צדיקים."
6. סיפורים מהמקורות - לספר לילד על דמויות מהתורה או חז"ל שהתמודדו עם קשיים אך לא ויתרו - למשל, אברהם אבינו שקם בבוקר מוקדם לקיים את מצוות ה'.

וגם, ערכים שמוטמעים דרך התמודדות עם עצלות:

- זריזות - עשייה מהירה ונמרצת.
- אחריות אישית - כל אחד אחראי לתרום בבית ובחיים.
- כבוד למשפחה - הילד מבין שהוא חלק מצוות.
- התמודדות עם קשיים - הילד לומד שגם כשאין חשק, אפשר להתאמץ ולעשות.

סיכום עם מסר:

הסיפור של מרים מלמד אותנו שעצלות היא אתגר טבעי אצל ילדים - אך גם הזדמנות חינוכית. כאשר ההורה מתמודד עם עצלות בדרך יהודית, הוא לא רק גורם לילד לבצע משימה אלא גם מטמיע בו ערכים של זריזות, אחריות ושליחות.

בסופו של דבר, המטרה אינה רק לקפל כביסה או לסדר את הבית - אלא לגדל ילד שמבין שהחיים דורשים מאמץ, ושכל פעולה קטנה היא יכול לקיים מצווה ולהיות שותף בבניית עולם טוב יותר.

רגע חושבים

הרב יעקב ישראל לוגאסי

הקב"ה הוא אב רחמן

ממזה עימם את הדין עד תומו בעולם הזה כדי להנחילם חיי נצח בעונג אמיתי.

ומה שרואים גם אצל הגויים מיתות משונות ואכזריות, הוא מצד הדין והצדק שכך מגיע להם ללא התחשבות נצחית, אחר שמשוללים המה מהנצח. ועוד, שלא נתפרה מאמונתנו בהנהגת ה' שהיא לתת לאיש כדרכו וכפרי מעליו.

משל לשני ידידים אהובים האוהבים בלב ונפש זה לזה, נושאים המה עימם את צרור כספם המכיל שטרות יקרות ערך, אבנים טובות, בדרכם שם לב אחד מהאוהבים שיש לחברו חור בצרור כספו, ומדי פעם נופלת לו אבן יקרה ולא הודיעו מאומה על כך, כאשר הגיעו למחוז חפצם, זעק המאבד זעקות שבר נוראות כיוון שהתברר לו שחצי מהונו הלך לאיבוד, שכן בינתיים בני אדם מצאו את אותם אבנים ונטלו.

חברו זה שראה את נפילות האבנים, פנה למאבד, ואמר לו, אומר לך האמת, אכן ראיתי שנופלים לך אבנים במהלך הדרך, אבן אחר אבן, אלא שמרוב אהבתי אליך לא רצית להטריחך, ולהעציבך על החור שבצרור כיסך, ולכן העדפתי שלא לומר לך מאומה...

היש אכזר יותר מחבר שכזה?! היש טיפש יותר מחבר שכזה?!

הבורא לא יכול לרחם עלינו על מחדלנו בו בזמן שבכך מפסידים אנו את הטוב הנצחי שברצונו להעניק לנו.

למאמרים נוספים של דניאל אליהו גרמן
בקרר באתר ישיבת אור דוד

לאדם נדמה, וכי מה אכפת לו להקדוש ברוך הוא להיטיב לי יותר את מצבי בפרנסה בעוד כמה שקלים לחודש... וכי מה אכפת לו להקדוש ברוך הוא להמציא לי זיווג טוב... או בנים... וכיוצא.

וכי יש מי שחפץ להיטיב לאדם, ובאמת - יותר מהקדוש ברוך הוא, אלא, אדרבא, דווקא בגלל שאין כמוהו חפץ להיטיב לאדם, לכן יש לו את הכוח הזה להתאכזר כביכול על האדם על מנת להיטיבו באחריתו.

וכמו שהיה אומר החזון איש על גזרת השואה:

רק רופא שהוא אביו הרחמן של החולה יכול לעשות "ניתוח" קשה כזה לבנו, מה ששום רופא לא יכול לעשות זאת...!

חולה הנצרך לניתוח קשה, ומשום מה אי אפשר להרדימו, וחייב ניתוח זה להיעשות בלוא הרדמה, מי המסוגל לנתח חולה שכזה, לשמוע את צריחותיו, כאביו ויסוריו? רק אביו הרופא יסכים לנתחו על אף זעקותיו, ועל אף מחזה האימים שמול עיניו, וזה דווקא מתוך רחמנותו של בנו, רק האב יצליח לכבוש רחמיו ולהתאכזר על בנו על מנת לרפאתו.

אומר ה"חזון איש", רואים אנו צרות, ייסורים בעולם, הנראים אכזרים ביותר, רק אבינו שבשמים, רק אדון העולם ופטרוננו יכול לעשות בעולמו תיקונים שכאלה. וביותר עם ישראל עם קרובו בניו בחונו. שבהם מידת הדין היא דקדקנית ביותר להיותם בניו אהוביו של בורא עולם, וחפץ הקדוש ברוך הוא בליטוש נשמתם, עד שתצא כיהלום שאין בו שום שריטה ומום.

ולכן, מרוב רחמנותו ואהבתו אליהם, מרוב חרדתו לגורלם הטוב,

סגולה אדירה

לפרנסה מובטחת

הכנסו לאתר הישיבה או התקשרו עכשיו
וראש הישיבה הרב דניאל זר שליט"א
יעשה עבורכם את התפילה המיוחדת
והסגולה עם שמות הקודש!

12-12-03-570 שולוחה 1

כתב המקובל האלוקי
רבי חיים פלאגי זצוק"ל
בספרו "מי דוד"
ליום ט"ו בשבט
יש להפריש 91 ש"ח
ע"פ שמות הקודש
והמלאכים הממונים
על הפרנסה
ולעשות תפילה קבלית
עם שמות הקודש